

1. SYTUACJA NA RYNKU PRACY

1.1, Analiza rynku pracy i bezrobocia

Rynek pracy na przestrzeni ostatnich dwóch lat jest jednym z kluczowych problemów strategii i polityki ekonomiczno-społecznej kraju jak i poszczególnych regionów.

Charakterystyczną jego cechą jest narastające bezrobocie stwarzające coraz więcej problemów społeczno-gospodarczych, jest to tendencja występująca w całym kraju, a więc i w Gminie Kraków.

Stan bezrobotnych w Krakowie, zarejestrowanych w Biurze Pracy osiągnął na koniec grudnia 1991 r. - 21.797 osób. Ponad połowę liczby bezrobotnych stanowiły kobiety. W stosunku do analogicznego okresu roku ubiegłego stan bezrobotnych wzrósł o 79 %,

W strukturze bezrobocia dominują osoby w wieku mobilnym, a więc do 44 roku życia, które stanowią ok.90 % ogółu zarejestrowanych bezrobotnych.

Osoby w przedziale wiekowym - od 15 - 24 lat - stanowią ok.30 % ogółu bezrobotnych.

Są to przede wszystkim absolwenci różnego typu szkół i takie zjawisko z punktu widzenia skutków psycho-społecznych należy uznać za szczególnie niekorzystne.

Udział bezrobotnych w wieku 24-44 lat reprezentujących w większości osoby już poprzednio pracujące wynosi ok.62 %. Analiza danych dotyczących poziomu wykształcenia wskazuje, że decydujący udział wśród bezrobotnych mają osoby z zasadniczym wykształceniem zawodowym /37 %/ oraz policealnym i średnią zawodowym /34 %/,

Odsetek bezrobotnych posiadających wyższe wykształcenie wynosi 14 % ogółu poszukujących pracy.

Podział bezrobotnych na poszczególne grupy wiekowe, posiadane wykształcenie, stanowiska robotnicze i nierobotnicze oraz ze względu na płeć przedstawia załącznik Nr 17

W generalnej ocenie sytuacji na rynku pracy gminy Kraków należy podkreślić nasilenie się negatywnych zjawisk takich jak:

- wzrost liczby bezrobotnych bez prawa do pobierania zasiłku. Na koniec 1991 roku grupa ta stanowiła 1/5 ogółu bezrobotnych. Należy przypuszczać, że jest to rezultatem utrzymywania przez coraz większe ilości osób statusu bezrobotnego,
- zwiększenie liczby bezrobotnych absolwentów w stosunku do II kwartału. Ich liczba wzrosła niemal czterokrotnie w stosunku do II kwartału 1991 r..
- wzrost bezrobotnych z tzw. zwolnień grupowych. Ich liczba systematycznie wzrastała w ciągu 1991 r. Przeprowadzona ankietyzacja wybranych przedsiębiorstw przemysłu sektora publicznego wskazuje, że nadal znaczna ich liczba jest zagrożona upadłością. Sytuacja ta prognozuje więc w najbliższym czasie dalsze pogłębianie się trudności na lokalnym rynku pracy.

W analizie problematyki rynku pracy i bezrobocia wskaźnikiem najbardziej adekwatnym dla jego oceny jest stopa bezrobocia.

Jest to miernik określający udział bezrobotnych w ogólnej liczbie czynnych zawodowo, poza rolnictwem /bezrobotni i czynni zawodowo rejestrowani są według miejsca zamieszkania/.

W Krakowie wskaźnik ten w grudniu 1991 r. osiągnął ok.6 % co wskazuje na fakt, że co 16-ty czynny zawodowo nie posiada aktualnie zatrudnienia.

Stopa bezrobocia dla Krakowa kształtowała się; korzystniej aniżeli stopa bezrobocia dla Polski południowo-wschodniej /10 %/.

Jest to wynikiem zróżnicowanej struktury zatrudnienia i wielobranżowości przemysłu.

1.2. Oferty pracy

Na koniec grudnia 1991 r. liczba ofert pracy Rejonowego Biura Pracy Kraków w stosunku do liczby bezrobotnych była bardzo skąpa.

Na dzień 31.12.1991 r. dysponowano 1220 ofertami pracy. Na łączną ilość ofert 30 % stanowiły oferty dla kobiet, w tym 80% stanowisk robotniczych,

Mężczyźni robotnicy mieli większe szansę na podjęcie pracy, gdyż na końcu roku, statystycznie co 20-ta osoba mogła znaleźć zatrudnienie.

Pracownikom umysłowym proponowano pracę w księgowości oraz administracji, stawiając jednocześnie dodatkowe wymagania dotyczące obsługi komputerów, znajomości języków obcych oraz księgowości spółek,

Sytuacja w zakresie możliwości zatrudnienia absolwentów liceów ogólnokształcących policealnych i średnich zawodowych oraz zasadniczych zawodowych była bardzo niekorzystna.

Dla tej grupy bezrobotnych Rejonowe Biura Pracy dysponowały najmniejszą ilością ofert. Podobnie było z pracą dla osób z wyższym wykształceniem.

Przeciwdziałania bezrobociu

Ze względu na trudności budżetowe w 1991 r. obowiązywały znaczne ograniczenia w dysponowaniu środkami z Funduszu Pracy.

Faktycznie można było jedynie przeznaczyć je na obligatoryjne wydatki czyli zasiłki dla bezrobotnych. Z tego względu finansowanie aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu, mających duży wpływ na poprawę sytuacji na lokalnym rynku pracy było możliwe praktycznie tylko w I półroczu. Wprowadzone zostały limity wydatków na zadania fakultatywne, a od III kwartału całkowity zakaz ich finansowania. Ze względu na małe zainteresowanie zakładów pracy przekwalifikowaniami oraz trudności finansowe ograniczono tę formę działalności biur pracy do momentu wypracowania bardziej skutecznych metod powiązania szkoleń z możliwością zatrudnienia tych bezrobotnych.

Również prace interwencyjne nie stanowiły w roku 1991 poważniejszego narzędzia w walce z bezrobociem w związku z małym zapotrzebowaniem na tego typu prace.

Zarejestrowani bezrobotni w podziale wg stanowiska i płci

wyszczególnienie		liczba zarejestrowanych bezrobotnych		
		razem	w tym	
			kobiety	mężczyźni
ogółem		21 797	12 734	9 063
osoby - stanowiska	robotnicze	8 617	4 419	4 198
	nierobotnicze	13 180	8 315	4 865

Zarejestrowani bezrobotni wg wieku

wyszczególnienie przedziały wiekowe	kobiety	mężczyźni
15 - 17 lat	96	65
18 - 24 lat	3 471	3 001
25 - 34 lat	4 491	2 685
35 - 44 lat	3 921	2 428
45 - 54 lat	706	754
55 i więcej	49	130

Zarejestrowani bezrobotni wg wykształcenia

wyszczególnienie wykształcenie	kobiety	mężczyźni
wyższe	1 705	1 322
policealne i średnie zawodowe	4 317	2 988
średnie ogólnokształcące	2 293	555
zasadnicze zawodowe	3 315	4 803